

NAGYVÁRAD

Főszerkesztő: HEGEDŰS NANDOR

Felelős szerkesztő: MARÓT SÁNDOR

Insolvencia

Az ember egy darabig nyugodtan olvassa a lapokat, a véleményeket és az ellenvéleményeket, mosolyog, bosszankodik, helyesel, a végén kijön a sodróból és lebhíratlan vágyat érez elmondani a dologról a saját külön véleményét is. Pláne ha az ember már elmondta — régente — így a véleményét egy és másról az újságban, akkor igazán nem lehet védekezni a recitálás ellen. Vér nem válik vízzé.

Most éppen az inszolvenciáról van szó. De lehetne másról is. Most, hogy néhány váradai eset itt is felrázta az embereket és tudatára ébredtek a gazdasági pánik tényleges létezésének, most itt is mindennapi téma már az inszolvencia.

Ott kell kezdenem, hogy igenis kár minden cáfolat és védekezés: igenis hibás és bűnös a kormány abban, hogy a dolgok idáig jutottak, mert az ellenzéki és kisebbségi lapok évek óta alarminoznak, de hát a kormány azt nem veszi tudomásul, amit az ellenzéki lap irt, mert az mind hazafiatlan, irredenta komisz kitalálás és az egyedüli megváltó igazság a kormánylapok vezérekikében ütötte fel sátrát. Hibás legelső sorban a pénzügyminiszter, aki nem tür ellenvéleményt, dacára annak, hogy a közelmúlt történetében több eset mutatja az ilyen önfejűség tragikus végét az országra nézve. Itt van csak nem messze Hegedűs Loránd példája, aki aláasta Magyarország egész gazdasági életét és magával rántotta az örületbe a gazdasági alanyok egész seregét. Pedig neki is, hónapokig fújták a takarodót. Hiába. Egy ember hiúsága elég arra, hogy népmilliókat döntson romlásba — de ez most nem ide tartozik, ez az európai parlamentarizmus szomorú térképéhez tartozik. Ez: külön fejezet.

De... akármit csinál Bratianu Vintila és akárhogy csinálja, egy tény van: a régi, kipróbált szolid cégek nem lehetnek és nem is lesznek inszolvensek. Láttunk mi már válságokat, krízist, krachot pánikot, minden évtizedben végigsöpört valami a gazdasági életen és mégis láttunk évtizedes és évszázados cégeket, amelyek nem lettek inszolvensek. A szelek mérgét nemesen kiállták! Mert az ám egy cég, gyár, vállalat, üzlet, ipar szoliditása, hogy akkor állt helyt, mikor baj van. Szélesenedben könnyű vitorlázni! Viharban, — uraim! — viharban! Akkor tessék! Konjunktúrában felfelé tendáló árak mellett, áruhiány mellett, akkor nem kunszt eredményeket és mérlegeket kivágni! Most, most meglátjuk ki bírja az iramot.

Mert kezdetben vala a konjunktúra. Ma megvettem, holnap drágább lett. Akkor könnyű volt megfizetni; most kell ám fizetni, mikor nem megy fel az ár, mikor esetleg le is megy egy kissé, mikor nem megy az üzlet nincs pénz, a macska elvitte a saisons. Most kiderül, hogy nem lehet vállalatokat és üzleteket csinálni, az üzlet két lényege: alapító és forgó tőke nélkül; mert valljuk be végre, hogy

elég volt egy üzlethelyiség ahhoz, hogy valaki üzletet létesítsen. A hitelező pénzén, tőke nélkül. Amíg ment: megfizetett. Most nem megy: nincs miből. Egész népszerűen az érdeklődő laikus részére: könnyű száz vég szövetet venni, mikor mindig drágább lesz a szövet, de nem lett volna szabad csak húszat venni, mert csak húszat tudok kifizetni mindenképpen, ha a bank nem ad pénzt és ha az üzlet sem megy.

Mert valljuk be, hogy akinek százezer lei vagyona volt, az egymillió bankkölcsönt vett igénybe, mert valljuk be, hogy tovább nyújtóztunk a takarónkál és most, hogy az őszi hűvös idő beállt, fázik a takaró alól kibujó lábunkujja. Valljuk be, hogy nem lehet tízszer annyi bankpénzt igénybevenni, mint a vagyonunk és hogy nem szabad könnyelműen kihitelezni — a másét!

És itt van a lélektani magyarázata annak a laikus előtt érthetetlen valaminek, hogy a szolid kereskedő, visszament vagyonában a nagy konjunkturák mellett is és új ismeretlenek jöttek elő meggazdagodva, akik mindent merleik, mert hiszen nem reszkiroztak semmit, sem pénzt, sem erkölcsöt, sem nevet! Ezért van az, hogy a szolid cég nem lesz inszolvens akármilyen vihar veri is, mert ténylekedéséhez felkészült mindig a legrosszabbra, mert vállalatát nem rózsaszínű álomképek után vezette, mert hitelet és becsületet nem használta ki utolsó csöppig — szerencsejátékra. Nem félek. Várad és Erdély kereskedelme, az így a z i ki fogja heverni még Bratianu Vintila is.

Hét hónap alatt nem lehet átalakítani a világot

Macdonald nagy beszéde Glasgowban — A világ külpolitikai eseményei

Londonból jelentik: Macdonald Glasgowban elmondott beszédében többek között a következőket mondotta:

— Mikor hatalomra jutottunk, Nagybritaniát nemzetközileg kevesebbre becsülték, mint egy orosz rubelt. Ellenfelci előitéletekért támadták. A munkáskormány bizalmat nyert. Főtörökvesem, hogy az angol iparnak piacot szerezzünk. Ezt a célt szolgálja az orosz kölcsön is. Ellenfelcink kiáltványából kiolvasható a munkáskormány egyetlen hibája, hogy hét hónap alatt nem alakította át a világot.

Általános mozgósításról tanácskoznak Angorában

Londonból jelentik: A törökországi táviratok szerint a mossuli határviszályt a török politikusok a legkomolyabbnak tartják és Angorában általános mozgósításról tanácskoznak.

A párisi török követ a Matinnak nyilatkozott a határviszályról. Az ügyvivő szerint az angolok többször bombázták repülőgépről a török területeket s több tisztet és katonát megöltek a bombák. Az angol jegyzék a tényeket letagadja. Kijelentette a török követ, hogy soha sem mond le Törökországra a Mossulról, amelyet nemzetközi egyezmény tisztá török területnek jelölt meg.

És itt meg kell mondanom, hogy hozzanémértésből, vagy politikából, de Erdély magyar újságjainak zöme rossz útra terelte az inszolvenciák ügyét. Ma minden inszolvenciáról beszámoló cikk a pénzhíánnyal kezdődik és az adókkal folytatódik. És lassanként kialakult egy közvélemény, hogy inszolvensnek lenni nem is szégyen, valóságos erény, valóságos mártír pózt vesz ma fel a fizetéseképtelen: ő a viszonyok áldozata. Van olyan is. De 90%-ban hajlandó vagyok kimutatni, a bűnösseget, vagy könnyelműséget. Elég volt az adósnak nyújtott erkölcsi salvus conductusból, mert könnyen vérszemet kapnak mind. Elő az angol példával, hol minden védelem a hitelező, mert egy percig se felejtjük el, hogy minden hitelező egyben adós is és egy szép napon megirigyli az adósa homlokára font mártírglóriát és akkor jaj neked — gazdasági élet!

A héten egy helyi lap közgazdasági rovatvezetője valósággal példaképnek állítja elénk egy kolozsvári nagy cég „csendes” hatvanszázalékos kiegyezését. Derék példa. Megnyugtattuk naív lapársunkat, hogy az illető már gyakran járt elől a jó példával az inszolvenciában...

Derekabb példákat óhajtok.

Olyanokat, amelyek nem roppannak össze az első csapásra. A másodikra sem!

Olyanokat, amelyek még azt is kibírnák, ha Bratianu Vintila és Hegedűs Loránd fuzionálnának pénzügyi politikára...

K. F.

Felosztatják a német birodalmi gyűlést

Berlinből jelentik: Most már egészen bizonyosra lehet venni, hogy Marx kancellár kísérletei a kormánynak jobb- és bal-felé való kibővítésére és széles koalíciós kormány létrehozására, teljesen meghiúsultak. Magában a centumpártban is bomlás állt be. Marx kancellár ilyenformán csak manővrozással tudja fentartani magát a saját pártjában és az a veszély fenyegeti, hogy párt nélkül marad s az első komoly esetben jobbról vagy balról leszavazzák. Ebert elnök s Marx kancellár már teljesen tisztában vannak azzal, hogy a kibontakozásnak csak egy módja van: az elkerülhetetlen házfelosztás.

A király aláírta a trónbeszéd szövegét

Bukarestből jelenti a Rador: A király ma aláírja a trónbeszédet, melyet holnap a parlament megnyitása alkalmával felolvass.

Lapjelentések szerint a parlament két házának eddigi tisztikarát újból megválasztják, csupán a quesztorok körében lesz változás. Tegnap már Bratianu Jonel miniszterelnök a fővárosba érkezett, hogy a parlament megnyitásán résztvegyen.

A különböző politikai pártok körében

is nagyban készülnek a parlamenti megnyitásra. A nemzetipárt végrehajtó bizottsága tegnap este tartotta a parlament megnyitása előtti utolsó ülését, amelyen végleg leszögezték az ellenzéki akció programját. Megbízható értesülések szerint az ellenzéki pártok nem vesznek részt a parlament elnökválasztásaiban.

Az Averescu-párt ezidei nagygyűlésének határnapját november 15-re tűzték ki, azonban az eredeti tervtől eltérően november 21-re halasztották. Averescu tábornok október 15-én érkezik Bukarestbe és rögtön megkezdí a nagygyűlés szervezésének előmunkálatait.

Az állampolgárság megszerzése a törvény alapján

Nagyváradon és mindenütt az állampolgárság igazolására kifizetett határidő elmúlt, a jelentkezéseket lezárták. A jelentkezésekről jegyzőkönyveket vettek fel, amelyhez csatolták a kívánt okmányokat s a bizottság ennek alapján hozza meg határozatát. Mindaddig, míg az illetékesi bizonyítványt jelölte meg a hatóság az utlevél első kéliként, ideiglenesen kiállította a bizottság az állampolgársági ideiglenes igazolványokat, de ezeket most beszüntették s csak illetékesi bizonyítványt kell csatolni az utlevél kérvényhez.

Az állampolgárságot jelentkezők abban a hitben vannak, hogy a jelentkezéssel megszerzik az állampolgárságot. Ez tévedés. A jegyzőkönyv felvétele csak egy aktus, ennek eredménye nem bizonyosan az, hogy az állampolgárságot a hatóság megállapítja. Erről az érdekeltek csak úgy szereshetnek meggyőződést, ha valamilyen okból az állampolgársági bizonyítvány kiadását kéri. Mint illetékes helyről értesülünk, az állampolgárságot sok esetben nem állapíthatja meg a bizottság s ezért mindenki raját érdekében jár el, ha az állampolgárság megállapítását figyelemmel kíséri.

Az állampolgársági jelentkezések elintézéséről még nem jelenek meg a törvény által előírt kifüggesztések. Amint értesülünk, kellő hely hiányában nem kifüggesztik a kalmaznak, hanem egy listát készítenek, amelyben mindenki megtalálja raját és a mások állampolgársági határozatát, hogy felvevették-e a listába vagy sem. Akit nem vettek fel, azoknak joguk van a határozatot megfellebbezni s ez a fellebbezési bizottsághoz kerül, amelynek elnöke Stancescu István táblai elnök.

E bizottság határozata ellen a miniszterhez lehet folyamodni.

Van azonban egy mód, amelyet azok vehetnek igénybe, akik idegen állampolgárok és román állampolgárok akarnak lenni. Megeshetik az is, hogy valaki idegen állam jára oltott, de 1921 óta visszatért Romániába s itt akar állampolgárságot szerezni. Ezek jól teszik, ha érdeklődnek állampolgárságuk mibenállása iránt s ha nem vették fel őket, vegyék igénybe a következő eljárást.

Kérvényt kell beadni az igazságügyminisztériumban működő bizottsághoz román nyelven, amelyhez csatolni kell első sorban egy bizonyítványt arról, hogy idegen állampolgárságról lemond s román állampolgárságot optál. A nyilatkozatot közjegyző előtt kell tenni. Csatolnia kell egy születési anyakönyvi kivonatot, községi igazolványt családi viszonyairól s arról, hogy letelepedése esetén nem lesz a község terhére s erkölcsileg kifogás alá nem esik, sem bűnvádi eljárás alatt nem áll.

Az optálást a kérvény beadása előtt közre kell tenni egy bukaresti lapban s ott, ahol a kérvényező lakik, egy helyi lapban a folyamodó költségére s a lap példányokat csatolni. A minisztériumban levő bizottság jegyzője a beadástól számított 30 nap múlva bizonyítványt

állít ki a kérvény beadásáról s ennek alapján és csatolásával a kérvényező kérheti

az idegen állampolgárok nyilvántartásából való törölését,

ami sok tekintetben, például a sziguranca ellenőrzése alól való mentességben előnyös a folyamodóra s megkérli a jelentkezésektől s zaklatásoktól. Különösen hasznos ez az eljárás azoknak, akik e területen születtek, itt nőttek fel s közben eltávoztak, de újra visszatértek.

Az állampolgárság megállapítása nemcsak kötelességeket ró arra, aki azt kéri, hanem jogokat is ad. Például vidéken ingatlanszerzés lehetőségeit.

A román állampolgárság azonban nem mindjárt kezdődik, az idegen állampolgárok közül való törölés után. Az állampolgárság csak 10 év letelte után kezdődik. Joga van a minisztériumban levő bizottságnak azonban előbb is megadni a teljes jogú állampolgárságot annak, akinek a felesége román állampolgárnő, vagy hasznosnak bizonyult az ittléte ipari, kereskedelmi, kulturális vagy más érdekből.

A nagyváradai tábla területén a fellebbezéseket tárgyaló bizottság egyenként így aakt: E nők Stancescu táblaelnök, tiszti: Dr. Popovici Miklós prefektus és dr. Hoányi Gyula. A bizottság titkára és előadója Jurca Valter prefektusi titkár.

A bizottság 20-án délután 5 órakor tartja első ülését a megyei prefektúra helyiségében, amikor a következők fellebbezése körül tárgyalás alá: Grósz József gyárigazgató Szatmár, Griffel Schajé győző Szatmár, Händel Sándor kereskedő-szolgálat Szatmár, Kása János fényképész Szatmár, Delmann Lajos szobafestő Szatmár, Csutak Dániel Zsió, Wertheimer Vilmos kereskedő Zsió, Geiger András Berchez (Szatmár megye) és Kaszoni Lajos Berchez (Szatmár m.).

A bizottság hetenként egyszer fog ülést tartani. Az ülés előtérül fellebbezéseket a „Nagyvárad” mindig néhány nappal ha narabb közölni fogj, valamint a döntéseket is.

Hipnotizáltak egy leányt a városvégi mulatóban

Reggel sikerült csak az orvosoknak felébreszteni

Lent a város végén, vaszalugáteres házakban a szerelmet árulják a legszomorúbb páriák. Kifestett arcu, lange ruhás nők, akik naponta százszor halnak meg a durva fertőben. Az egyik teaháznak most nagy szenzációja van. Tegnap éjszaka egy eddig még ismeretlen banktisztviselő hipnotikus álomba ejtette az egyik mulató Irén nevű alkalmazottját, aki reggel tíz óráig önkívületlen állapotban feküdt szobájában. Akkor értesítették a rendőrséget, ahonnan orvosrendőri bizottság szállott ki és felébresztette a szerencsétlen leányt.

A Nagyvárad egyik vasárnapi számában

DORIAN FILMSZÍNHÁZ

Ma, szerdán
utoljára

Vigjáték műsor

Ma, szerdán
utoljára

1 Zigottó mint pék

3 Zigottó a kulisszák között

2 Zigottó mint scherif

4 Zigottó halálra ítélve

NAGY CIPŐELÁRUSÍTÁS!

908

Csak e hó 18-ig **GONDA TESTVÉREK Cipőáruházában** Csak e hó 18-ig
BULEVARDUL REGELE FERDINAND 5. sz. (PARK-SZÁLLODA ÉPÜLET)
Túlhalmozott raktár miatt az összes raktáron levő női-, férfi és gyermekcipőket minden elfogadható árban elárusítjuk.

dig megtette az út negyedrészt Spanyolország és az Azori-szigetek között.

Newyorkból jelentik: Amerikában már minden előkészület megtörtént a Z. R. III. fogadására. A vasutigazgatóság széleskörű intézkedéseket fogantatott, hogy az érdeklődők a kikötés helyére juthassanak. Gondoskodás történt, hogy az érdeklődők óriási tömegének sok különvonat álljon rendelkezésére. Számos léghajót és repülőgépet rendeltek ki, hogy Amerika partjain várják a Z. R. III. megérkezését és segítségére siessenek, ha netán a rossz időjárás megakadályozná a hatalmas Zeppelin sima kikötését. A klubokban sok fogadást kötnek, hogy egyáltalán megérkezik-e, hogy mikor érkezik meg a Z. R. III., hogy mennyi ideig tart az utazása stb. A washingtoni meteorológiai intézet jelentése szerint a mexikói öbölben erős viharcentrum képződött és most attól félnek, hogy az onnan kiinduló zivatarok keresztezni fogják a Z. R. III. útját.

Mit tapasztalt Popovici prefektus a megyében

Dr. Popovici Miklós prefektus most tért vissza újabb inspekciós körútról, amelynek során a megye különböző községeit látogatta meg. Tapasztalatairól a következőket közölte a prefektus a Nagyvárad munkatársával:

— Mindenütt, ahol jártam, a közigazgatást a legnagyobb rendben találtam. Mondhatom, hogy ezen a téren nagy haladást tapasztaltam, ami kétségtelen jele a közállapotok konszolidálásának. És ez nemcsak a bürokratikus intézmények működésére vonatkozik, hanem a polgárság magatartására is, amely mindenütt kezdi megkönnyíteni a tisztviselők munkáját és hozzájárul ahhoz, hogy a közigazgatásban egészséges szellem honosodjon meg. A tisztviselők komoly és tudatos munkáját megkönnyíti az a tudat is, hogy mindazok, akik megtévednek, elnyerik méltó büntetésüket.

— Az agrárkérdésben megnyugtató rendelkezés történt; nevezetesen egy évre minimális bérért kiadták a birtokosoknak az állam részére kisajátított földeket. Ezért nem is lesz megműveletlen terület Bihar megyében.

— Az iskolaépítési akció szép eredménnyel folyik s ezen a téren az egyes községek dicséretreméltó tevékenységet fejtenek ki.

A tisztviselők vizsgájának eredményét még nem közölte velünk a prefektus. Kijelentette, hogy a belügyminisztériumtól függ, vajjon azok, akik nem feleltek meg, elvesztik-e állásukat, vagy pedig újabb halasztást kapnak.

* Őszi idényre fiú és leányka-ruhákat a legszebb kivitelben, jutányos áron készít az ö. v. Rácz Hermán Str. Jorga (Zöldfa) utca 6. szám.

Uriszabó üzletünket

a „Sas-passagéban”
megnyitottuk

hol a legkényesebb ízlésnek megfelelő elsőrangú divat ruhákat készítünk a legszolidabb árakban

Bacsó és Braun

Pénteken temetik Párisban Anatole France-t

A Pantheonba szállítják a tetemet — Utolsó szavában az anyját szólította

Anatole France halála mélyes gyászba borította az egész művelt világot. Nincsen kulturnemzet, melynek sajtója ne emlékezett volna meg hasábkön az emberiség nagy halottjának, az írók fejedelmének fájdalmas elvonulásáról. Anatole France nincs többé, de nagy könyvtárait kitévő művei örök és soha el nem hervadó közkinccsei lesznek minden idők kultúrájának. Anatole France életének utolsó perceiről, bekövetkezett haláláról és Páris nagy gyászáról az alábbi távirati jelentéseket kapjuk.

Páris, október 14. Doumergue, a köztársaság elnöke táviratot intézett Anatole France özvegyéhez. A táviratban részvételenk adott kifejezést ama veszteség felett, amely Anatole France halálával az özvegyet és egyszersmind a francia irodalmat is érte.

Anatole France temetése előreláthatólag pénteken lesz Párisban. A holttest-

nek a Pantheonba való esetleges átszállításáról a kormány csak akkor dönt, ha az elhunyt végső rendelkezéseit már ismeri fogja.

Anatole France temetésén az elhunyt kívánságához képest elmarad minden egyházi szertartás. Az özvegyhez és a hozzátartozókhoz a többi közt Doumergue, a köztársaság elnöke, Herriot miniszterelnök és Albert oktatásügyi miniszter küldtek részvételtáviratokat. Anatole France temetése államköltségen történik.

Páris, október 14. A könyvesboltokban, de egyéb üzletek kirakataiban is mindenütt a nagy író gyászfátyolos arcképe látható, apró fekete zászlócskák között. A halál bekövetkezésénél csak háziorvosa Minniquin volt jelen, aki a nagy költő szemeit lezárta. Anatole France arca a hosszú agóniában eltorzult, teste leszányodott. Utolsó szavaiban az anyját szólította

Hogy készül a lakásinség

Akiknek a feje felől leverték a fedelet — Lépjén közbe a hatóság

A Rhédey-kert lombhullató, tarló fái alatt ártatlan gyermekek és bűnösen szegény szülők fagyoskodnak. Szeptember még csak adott néha egy kis nyárutánzatot, a levegő meleg volt és éjjelente se hűlt le, mint most októberben, amikor a hőmérő a süvítő őszben dermedten hull a O fok közelébe. Jó családapáknak már ilyenkor teli a kamarája, a télre való éls és a pattogós cserfa. Jaj azoknak, akiket meztelenül talál a kegyetlen tél, ruha nélkül, munka nélkül, fedél nélkül. Az ember, ha sokszor duvad is, nem tudja husz körömmel kapart barlangba befurni magát.

Pedig nagyon sokan vannak, akik tárt, tépett mellel, felemelt karokkal várják a kiszámítottan közeledő telet, magukat megadón. Aki nek már minden — mindegy és még se mindegy. Aki nek a szemük szegletében még ott pislákol egy parányi szikra, hátha-hátha nekik is juss az élet. Nem a körforgó, nem a káprázatos, nem a fényekkel teli bolond és értelmetlen zsvaj, nem az. Csak a csendes otthon, ahol puliszka föl a tűzhelyen és a

gyermek szájában édesden ropog a még meleg kenyérdurca. Kinek van oly lelke, hogy ezt a pislá reményt kegyetlen megfontoltsággal kioltja, hogy karvalyokörme, egymást tépő, benáktól hangos jajvezékelő ütköztette váljon ez a dércsippett levelekként szépségeit egymás után elhullató őszbefordult élet.

A gyár-utcai bevett háztető

A Gyár-utca nem valami előkelő fertály. A rohamosan kiépülő Várad munkálakásai zsufolódnak itt, a kisexisztenciák, szorgos iparosok, spórolós kishivatalnokok ritkán palatetős, legtöbbször zsinde-lyes, néha cserepes tanyái. Bö udvarok minden kapu mögött, hogy a háztulajdonos, a lakó is malacot nevelhessen s a koritések árnyékában baromfiak kapirgálnak. A Gyár-utca 6. szám hasonló épület, talán abban különbözik a többitől, hogy roskatagabb, mint szomszédai. Az udvaron összeeszkábált pajtában tehének kerdőznek s közvetlen az istálló mellett áll egy kis oldalépület. Cserépfedte, de a cserepestető beomolva s két ajtó nyílik belőle. Két lakást jelez a két ajtó, a beomlott tető alatt, a felrothadt padlón emberek laknak. Két család. Dá s z k á l Lipót

APOLLÓ MOZGÓ

Szerdától — péntekig, 1924 október 15 — 17-ig

A MEGFAGYOTT GYERMEK

Báró Eötvös József költeménye-filmen 4 felvonásban.

A főszerepben: **Szécsi Ferkó.** Az énekszámokat **Gerő Margit** a Garzó Adél énekiskola kitünően végzett növendéke énekli.

SIRON TUL

Ezt megelőzi:

magyar film-dráma 5 felv.

PAP
LAN

LEGOLCSÓBB

MERCUR

ÁRUHÁZBAN

Reg. Ferdinand
(Bakóczl-ül) 5

LEGOLCSÓBB

PAP
LAN

foltozó szabó két gyermekével és Szabó Imre gyári munkás négy gyermekével. Az egy szoba a konyha is egyuttal. A foltozó szabó nincs odahaza, piros cihás ágyneműek között egy pólós szék. Kéthetes. Az anyja teknő előtt áll, mos és főz is. A főzés nem nagyon terheli meg. Egy fazék étel az egész. Dáskál Lipótné hány éves, nem tudja meg az ember. Lehet, hogy husz, lehet, hogy negyven. Nagyon meg van ijedve, amikor belépünk, félnek ezek az emberek az uri külsőtől. Inkább bajt visz, mint szerencsét.

— Kérem az uram az orvosnál van, beteg a nagyobbik gyerek, elvitte, régen elvitte, — motyogja Dáskálné a piszkos surcok között, amelyből ki kell hámozni előbb, hogy rájöjjen a szív, ő is, ő is egy anya, feleség, ember.

— Az eset kérem a mult héten történt, gyermekágyban fekiüdtem, amikor éjszaka nagy robajra ébredtünk. Az uram kiszaladt, te, monda, a háziur veri szét a házat. Talán ránk is szakadhat. Másnap aztán városi urak jöttek, akik kijelentették, hogy hagyjuk el a lakást, mert életveszélyes. A házigazdánk, Weisz Márton, le akarja ezt a lakást rombolni és istállót akar építeni a helyébe. Ugyanis tejárusítással foglalkozik.

— Hány éves Weisz Márton?

— Fiatalember. Most szolgált ki a katonaságnál, a ház nemrégén az övé, örökölte.

Szabó Imre nagyjában ugyanazokat közli, mint Dáskálné. A nyilatkozatában azonban tartózkodóbb, látszik, hogy fél.

— Hova menjek uram evvel a négy gyermekkel. Hová? hová?

Az egy szobában egyetlen ágy van, az is kis gyermekágy. Valaha fehér vas, most ütött-kopott. Asztal sines a lakásban. Szabó Imre gyárimunkás az ágy szélén ül s az egyetlen székről ebédel. Sárgarépa van a csorba lábasban, a gyerekek állva majszolják ugyanazt az ebédet. A szobát átható szag tölti meg. Nem ételszag. Nyomorszag. Tele lesz vele az orr, ráülepedik a tüdőre. Sokáig, sokáig nem hagyja el az embert, kint az utcán sem, a vársánc nap-sütésében és a korzón sem, a nyitott ajtóju illatszerkeskedések előtt.

Kilakoltatni csak elvben lehet

Az egyik lakó azt mondotta a Gyár-utca 6. szám alatt, hogy Ehrlich kapitány és egy városi mérnök jelent meg náluk. Azok adtak 24 órát az elhurcolkodásra. Először Ehrlich volt előjáróhoz megyünk, aki jelenleg a gazdasági ügyosztályhoz van beosztva. Kiderült, hogy a nevével visszaélés történt, sem ő, sem a városi mérnöki hivatal nem tartott szemlét és Dáskál Lipót s Szabó Imre alázatos együgyűségét csupán a háztulajdonos, Weisz Márton akarta félrevezetni.

Tóth Béla városi mérnök megállapította, hogy Weisz Márton kilakoltatási kérelemmel nem is járult a mérnökséghez, csak építésre kért engedélyt.

— Megtörténik — mondotta Tóth mérnök, — hogy háztulajdonosok lerombolják lakójuk felett a házat. Ha ezt megállapítjuk, elrendeljük a háztulajdonos megbüntetését. A rendőrbírószék azonban igen kis pénzbírsággal sujtathat, 500 leivel, amely nem riasztja vissza a vandál tettől. A kilakoltatás általunk való elrendelése,

abban az esetben, ha az épület tényleg életveszélyes, különben csak elvi jelentőséggel bír. Mi ugyanis kötelezzük a háztulajdonost, hogy lakóit előbb helyezze el, amíg pedig az elhelyezés megtörténik, a leromlott lakrészeket támassza alá. Az utcára kitenni senkit sem lehet.

Weisz Márton kétségkívül többszörös jogtalanságot követett el földhöz ragadt, szerencsétlen lakóival szemben. Félig lerombolt egy még lakható házrész s állhatósági személyekkel félre akart vezetni tapasztalatlan s a törvény labirintusaiban ma eligazodni nem tudó embereket. Weisz Márton tudatos rosszakarattal szaporítani akarta a lakásinségesek számát s nem térhet ki a törvény rigorozus alkalmazása alól. Példája, ha sikerül, ragadós lehetett volna, éppen ezért a hatóságok tudni fogják kötelességüket. (bl.)

Hozzászólás egy „irredenta” megfigyeléseihez

A vasárnapi „Nagyvárad”-ban Tabéry Géza tollából megjelent „Egy irredenta megfigyelései” című cikknek ama paszusába, mely kérdezi a bankembert, hogy megtudná-e mondani a jelenlegi magyar pénzügyminiszter nevét és személyét, kapcsolodom bele itt következő soraimmal.

Megmondom én: Bud a jelenlegi magyar pénzügyminiszter, gör. kath. vallású, erdélyi román ember a magyar pénzügyminiszter, aki itt, Oradea-Mareban, a paszuly-várban nevelkedett.

Dömötör Ernő.

Dömötör Ernő levelének — aki valószínűleg álnevet használ aláírásnak — készséggel helyet adunk, mert az abban foglalt megállapítások érezhetőleg, sőt tapasztalhatólag közhangulából fakadnak. Közöljük a levelet anélkül, hogy annak minden részével egyetértésünk. Egyáltalában nem tartjuk szerencsés gondolatnak azonban a tisztviselői kérdésnek nemzetiiségi alapon való olyan megoldását, ahogyan azt a levélíró felszínre veti. Nem arra kell törekednünk, hogy Magyarországon is oly türelmetlenség fejlődjön ki a nem színmagyar tisztviselőkkel szemben, mint ahogy az Romániában érezhető a kisebbségi tisztviselők rovására, hanem megfordítva: igyekezzünk itt, Erdélyben kiha-colni számunkra azt a toleranciát, ami a határon túli életet dicseri. Lélek-tanilag érthető, hogy létfeltételtől megfosztott intellektuális rétegek fölvetik a „szemet-szemért, fogat fogért” elvének gondolatát, de végeredményében sohasem jutnánk nyugvópont-ra, ha az ökológia a retorziók végtelenségére hatványoznánk.

Uri szabó

üzletemben a leg-
elegánsabb ruhák
készülnek. Ösztan-
gól szövet kifőn-
legességeim nagy
választékban meg-
érkeztek.

HACKMAYER, Avr. J. (Kossuth)-u. 2

HASZNÁLJON
CSAK
„DURA”
ELEMKEKET!

Costüm, kabát, ruha és bluz

szövetek

Pelüschök, bársonyok. Angol férfi
ötöny és kabát szövetek, bélés
és selyem árak, flanel és bar-
chentek, nagy választékban.

Olcsó szabott árak!

Czillér Imre nagyáruházában.

„CHIC” ÁRUHÁZ

BUL. REGELE FERDINAND 7.

**Nyakkendők
divat harisnyák**

óriási választékban.

Családi kastélyában tartják fogva Froreich Ernőt

Budapestről jelentik: Az egyedi kastélyban rejtélyesen meggyilkolt Egyedi Artur holttestének boncolása nem hozta meg a biztos választ arra a kérdésre, hogy az öreg úr öngyilkosának, vagy merényletnek vált-e áldozatává? Igen sok jel kezd arra vallani, hogy Egyedi vejének, Froreich-nak, semmi köze sem volt a bűntetthez, mindössze arról lehet szó, hogy az Egyedi öngyilkosságát a család túlzott szemérmérszéből mindenáron el akarta tussolni a kastély személyzete előtt. Ez az elhallgatásra való törekvés gúnytott fel a cselekedés körében azt a föltevést, mintha az öngyilkos vejének szerepe lenne Egyedi alhunytában.

Sándor László, a letartóztatott Froreich védője az alábbi érdekes mozzanatra hívta fel a figyelmet egy budapesti újságíró előtt:

„Öngyilkossága előtti napon Egyedi meglátogatta egyik Budapesten lakó leányát, Wuckné Egyedi Mariskát. Amikor az utolsó este Wuckné elbúcsúzott atyjától, az rászólt, hogy vegyen be éjszákára brómot. Wuckné azt felelte:

— Nem szoktam altatót használni, miért venném be?

— Ujból nagyon kérlek — szolt Egyedi Artur — végy be. Megteszed?

— Nincs szükségem rá.

— Igérd meg, hogy megteszed, — kérlete az apja.

Wuckné most utólag azt állítja, hogy atyja bizonyára azért kérlete idegesillapító használására, mert tudta, hogy másnap megrázkódottat vár rá és előre meg akarta védeni az izgalom ellen.

Froreich Ernőt különben tegnap csendőrfedezők az egyedi kastélyba szállították, hol mindaddig marad, amíg a vizsgálóbíró, illetve a soproni törvényszék dönt a sorsa felett. A holnapi nap folyamán, amikor a budapesti törvényszéki orvosszakértők is megérkeznek, az Egyedi-kastélyban egy alapos helyszíni szemlét tartanak, mely alkalommal esetleg eldől már Froreich Ernő sorsa is. Froreich Ernő a tegnapi napot a csornai csendőrségen töltötte és ma reggel szállították ki a gyönyörű renaissance stílusban épített kastélyba, melynek műemekei országsszerte híresek, óriási kiterjedésű parkjában üveg-házakban citromfák és más délszaki növények virulnak. Itt ül ma erős csendőrfedezők mellett Froreich Ernő, míg néhány nappal ezelőtt mint a kastély egyik ura töltötte itt napjait. Egyelőre még nem hallgatták ki, sem a járásbíró, sem a csendőrség vezetője. Csak néha-néha intézked hozzá egy-egy kérdést, azonban csakis olyanokat, amelyek az ügy lényegét nem érintik.

Froreich-hoz eddig csak a csendőrök létek néha-néha egy-egy kurta kérdést, hogy milyen helyzetben találta apósa holttestét, majd azt, hogyan volt a hurok a holttest nyakán.

Mikor hosszabb idő múlva felkérték, hogy kössön olyan hurkot, mint amilyen a holttesten volt, rendkívül ideges lett, folyton hadonázott kezeivel és teljesen képtelen volt mekötni a hurkot. Dadozott és gyakran könny csillant meg a szemében, majd ájulás fogta el.

A délután 2 órakor Csornára érkező nyomattal megérkezett Csornára felesége is. A csornai pályaudvar a gyilkosság óta valóságos gyülekezőhelye Csorna és környéke lakosságának és kéjelegve élvezik a rendkívüli eseményeket.

Valóságos vészőfutás volt, mikor Froreichné egyik komornájá-

nak kíséretében kiszállt a vonatból és a kárörvendő arcoknak szárazai röhögtek felé.

Technikai obstrukció készül a magyar nemzetgyűlésen

Budapest október 14. A nemzetgyűlés mai ülésén Pesthy Pál igazságügyi miniszter szólalt fel és visszautasította azokat a támadásokat, amelyek a bíróságot a csongrádi ítélet alkalmával érték. Az ellenzéki képviselők nyilatkoznak a lapokban és kijelentik, hogy a házszabályrevízió ellen valamennyien felszólalnak.

A szociáldemokraták, az ellenzéki kisgazdapárt és a függetlenségek a választójog napirendre tűzését kéri a revízió előtt és azt hangoztatják, hogy inkább a házfelosztást követelik, mint a revíziót. Egyébként úgy hírlik, hogy az ellenzék megkezdi a technikai obstrukciót.

UDONSÁGOK

Fehér Arthur

A legnagyobb magyar előadóművész, akitől Európa nagyobb városaiban a legnagyobb szeretettel emlékeznek egy-egy estélyről csütörtökön este 9 órakor tartja „egyetlen estélyét a Kereskedelmi Csarnok dísztermében. A kultur-közlönység körében óriási érdeklődés mutatkozik az estély iránt és Nagyvárad intelligenciája remélhetőleg találka fog adni ezen az irodalmi előadáson. A műsorból kiemeljük a következő számokat:

Poe Edgar, a világhírű lyrikusnak „Holló” című misztikus verse, továbbá Petőfi Sándornak „Az örült” című filozófus jelenetszerűen megírt verse, melyet nemet fordításban ad elő a művész. Továbbá egy bibliai részlet (Ezékiel 37.), továbbá néhány nagyváradi költő, közöttük természetesen elsősorban Ady Endre, néhány székely népballada és sok erdélyi költő. A román irodalomból Emil Isac, Eminescu, Lucian Blaga, Octavian Goga és Georghe A. Petre egészítik ki a gazdag műsort. Jegyeket a Hegedűs Hirlapirodában és a Központi Újság és Jegyirodában lehet váltani 30—100 leig. Az előadás pontban 9 órakor lesz és a művész ezután kéri a közönséget, hogy lehetőleg pontosan jelenjen meg, mert kezdetkor a nézőtér ajtaját becsukják.

* Goga Octavián Nagyváradon. Goga Octavián, a néppárt vezére — mint jeleztük — az elmúlt napokban bánáti körutját tartotta és ez alkalommal Karánsebesen nagy beszédet mondott. Bánáti utjáról tegnap, feleségével együtt Nagyváradra érkezett és a délelőtti folyamán az Averscu-párt nagyváradi vezetőembereivel folytatott tanácskozást. Goga Octavian és felesége tegnap délben hazautaztak Csucára.

* Életbelépett az új egyházi naptár. Bukarestből jelentik: A tegnapi nappal életbelépett az új egyházi naptár és így az orthodox egyház ma már meg is ünnepelte Szent Parachisva napját, amely a régi naptár szerint október 14-re esik.

* A köztisztviselők közgyűlése. Bukarestből jelenti a Rador: A köztisztviselők közgyűlést tartották, amelyen az ország egyes kerületeinek szövetségét megalakították. A szövetség központja Bukarestben lesz. A szövetség programja szerint követelik, hogy a kormány rendezze a tisztviselők anyagi helyzetét, a nyugdíj-kérdést, valamint a tisztviselők igényeinek végleges rendezéséig folyósítson előleget, hogy a téli szükségleteiket fedezhessék. A tegnapi nap folyamán más hasonló értekezletek is voltak.

* Ma, szerdán zárul be Mikes Ödön kiállítás a Helikonban.

* Asztalos iparosok gyűlése. Felkérjük az Ipartestület kötelekébe tartozó összes asztalos iparosokat, tekintet nélkül arra, hogy szindikátusi tagok-e, vagy nem, hogy f. hó 16-án, azaz csütörtökön d. u. 6 órakor az Ipartestület helyiségében tartandó taggyűlésen teljes számban és okvetlenül megjelenni sziveskedjenek. Tisztelettel az Ipartestület Elnöksége.

* A mármaroszigeti exportcsalás. Megírtuk, hogy Mármaroszigeten nagyszabású marhasempészetet lepleztek le. A vámvivatal könyveiből megállapítást nyert, kik voltak azon kereskedők, akik a kedvezményes tarifával behozott árakat a CFR megkerülésével Csehszlovákiába exportálták. A nagyobb tételekkel szereplő kereskedők nevei közül megemlítjük: Slomovics Salamon, Schréter Márton, Askenázi Bernát, Schréter Ignác, Basch Ignác, Stern Eliás, dr. Fried Abris (Kereskedelmi R. T. nevében), Traub Jenő, Fuchs Hermann, Slomovics Mendel, Lebovics Lázár, Klein Antal stb. A bíróság által megállapítandó büntetésen kívül a vétkeseknek talált kereskedők köteleztetnek az általuk exportált áruk után a dupla tarifa hatszorosát lefizetni. Hozzávetőleges számítás szerint mintegy 25 millió lej bírságot fognak fizetni a kereskedők.

* A budapesti operaház tagjainak vendégjátéka a Katholikus Körben. Nasta Mihály és Hubert Etel október hó 25-én, szombat este lépnek fel szennációs műsorral a Katholikus Körben. Ezen magas színvonalú egyetlen ária- és dalestélyre csütörtök reggel 9 órától kezdve árusítják a jegyeket a Katholikus Kör pénztárhelyiségében. Jegyek árai: Páholly 350 lei, közép zsöllye 100 lei, oldal zsöllye 80 lei, elsőrendű körszék közép 70 lei, oldal körszék 60 lei, másodrendű közép körszék 50 lei, oldal körszék 40 lei, erkély I. sor 50 lei, oldal erkélyek 40, 30 és 25 lei. Allóhelyek 20 és 15 lei.

* „KEGYELET” a Sas alatt.

Tisztelettel értesitem a mt. vevőközönséget, hogy az üzlet átalakítás miatt folyamatosan levő alkalmi olcsó elárusítás

azizraelita ünnep miatt ma reggel 8 órakor folytatódik. — Tisztelettel Körösparti áruház

* A román iparosok dalköre vasárnap, f. hó 19-én, délután 3 órakor kezdi meg működését. Felkérem a még belépni szándékozó iparosmester, kereskedő és segéd urakat, hogy a jelzett napon az iparos-tanonciskola (Szaroveszky-utca 7.) helyiségében szíveskedjenek megjelenni. J. Muth ipariskolai igazgató.

* Felhívás. Nagyvárad város előjárósága, mint I. fokú iparhatóság felhívja a város területén levő összes kereskedőket, hogy az állam nyelvén kiállított iparigazolványuk átvétele végett folyó hó 16. napjának d. e. 9—1 óra között a városháza II. emelet 26. számú szobájában jelenjenek meg, annál is inkább, mivel ellenőrző közegek az ellenőrzést megkezdték s azok ellen, akik iparigazolványukat felmutatni nem tudják, az 1884. évi VXII. t.-c. 157. §-a alapján eljárás fog folyamatba tetetni. Oradea-Mare, la 13. Octomvrie 1924. Antistia orasului.

* Ahol önként leszállítják a lakásbért. Simonca György dr nagyvárad ügyvédnek egyik fia Drezdában tanult a múlt évben. Házigazdájának 24 arany márkát fizetett egy havi bérben a szobáért. A Simonca-fiu aztán hazajött Nagyváradra vakációra, amelynek leteltével megírta, hogy visszamegy Drezdába tanulmányai folytatása céljából s kérdést tett, hogy a tavalyi szobáját megkapja-e a tavalyi 24 arany márkáért. A drezdai szobaur udvarias levélben értesítette Simoncáékát, hogy a szoba rendelkezésre áll. Tudatja egyúttal, hogy a szobabérek leszálltak s így 15 arany márkára szállította le a bért. Jelezte egyúttal, hogy a házépítések következtében a lakások száma megszaporodott s ezért adja olcsóbban a lakást.

* Sikkasztó cégvezető. Bécsből jelentik: A Budapesti Pénzügyi Központ cégvezetőjét, Wohl Ödönt, aki ötnegyed milliárd koronát sikkasztott, a bécsi rendőrség elfogta. Megmotozásakor 2100 dollárt és több millió koronát találtak nála. Elmondotta, hogy vesztét elhibázott tőzsdei spekuláció okozta.

**A legszebb Női-
Legtökéletesebb férfi
Legjobb gyermek**

CIPÓK

**a „DERBY”
cipőgyárban készülnek**

Legolcsóbb gyári szabott árak!

Nagyvárad fióküzletek:

- I. Bulevardul Regele Ferdinand 2
(Bazár épület)
- II. Str. Avram Iancu (Kossuth-u.)
5. sz. Gyárépület.
- III. Nicolae Jorga (Zöldfa)-utca 7.

* A munkásszínház megnyitó előadását folyó hó 26-án délelőtt fogja megtartani, mely alkalommal színre fog kerülni Heyersmann „85. szám” című drámája és Korda Béla „Az igazi” című egyfelvonásos színjátéka. Jegyeket a Kőműves Otthonban és a szakszervezeti megbízottaknál lehet váltani.

* Rubinstein Erna koncertjéhez előjegyzett jegyek kiválthatók a Musicában.

* Megint megszökött egy rab. Tegnap délelőtt a Rimanóczy-utcán fát vágtak az ügyességi fogházból kirendelt fegyveresek. Közöttük volt Finta Zoltán vizsgálati fogoly is, aki egy-örizetlen pillanatban megszökött. Azóta nyoma veszett. A nyomozás megindult a kézrekerítésére.

* Terente belépett a vörös hadseregbe. Jassiból jelentik: Az itteni hatóságok pontos nyomozásának eredményeképpen megállapították, hogy Terente, az ismert brailai rablóvezér két segítőtársával átkelt a Dnyeszteren és belépett a vörös hadsereg odesszai ezredébe.

* Ügyvédi irodamegnyitás. Dr. Mocan Miklós társas ügyvédi irodát nyitott dr. Illés István ügyvéddel Rimanóczy-utca 7. szám alatt.

* Fogadja meg a jó tanácsot és használjon fog- és szájaápoláshoz kizárólag csak CHLORODONT-fogkrémet, fogport és szájvizet.

* Újabb sorsolás a Hegedűs Hírlap-iroda kölcsönkönyvtárában. A jövő hét szombatján tartja a Hegedűs Hírlapiroda kölcsönkönyvtára a második díjtalan sorsolást a könyvtár előfizetői számára. Ezúttal a következő ajándékok kerülnek sorsolásra: 1. Öt méter vágott fa házhoz szállítva a Stern-vállalatok gőzfűtő telepről. 2. Egy negyedévi előfizetés a Nagyváradra. 3. Egy tizjegykes manikűrberlet Pölöskey szalonjában. A kölcsönkönyvtár minden előfizetője ingyen vesz részt a sorsoláson.

* Adakozás. Az izr. nőegylet leányárvaházának adakoztak: Rottstein Mórné 100 lei, Ungár Sándorné 100 lei, Guttmann Évike 100 lei, Láng Jakabné Hollószeg 50 lei. Természetbeni adományokat küldtek: Klor Antal, Paller Adolfné Eszkillő. Tankönyveket küldtek: Klein Gyula, Láng József, Berger Milka, Sipos és Reich, Stern Béla, Stern Henrik, Corvina könyvkereskedés. Az összes adományokat hálásan köszöni az Elnökség.

* Nyilatkozat. A „Nagyvárad” f. hó 12-iki számában „Palotaforradalom, vagy halucináció” című cikkre vonatkozólag annak dacára, hogy a cikkíró jóhiszeműsége nyilvánvalónak látszik, kénytelenek vagyunk kijelenteni, hogy D. Stefan Gavril, aki egyetlen munkásszakszervezetnek sem tagja, nem volt hivatott a munkásság nevében nyilatkozni és főképpen nem Ullmann S. Sándorról, aki úgyis, mint a kereskedelmi alkalmazottak és magántisztviselők szervezetének vezetőségi tagja, úgy is, mint a Kulturbizottságnak az ösztözlésmény által megválasztott tagja, az eddigi ténykedésében jogosan járhatott el a munkásság nevében és működésével feltehetően kiérdemelte, hogy személyéről a legtöbbször tisztelet hangján beszéljenek. Oradea-Mare, 1924. október hó 14-én. Szakszervezeti Tanács: Huszár Gyula elnök, Czeller Lajos titkár.

* Tíz millió lei aprópénz az állam-pénztárban. A nagyvárad pénzügyigazgatóság pénztárában 10 millió érepénz áll rendelkezésre a közönségnek. Papír egy és két lejeseért érepénzt kap mindenki, de 5—20 lejeseért is ad a pénztár érepénzt, mert az a cél, hogy az érepénz megfelelő mennyiségben kerüljön a forgalomba.

* Talált tárgyak a rendőrségen. Az államrendőrségen egy vasutas tiszt szapkát és hat kulcsot (egy csomóba kötve) vehet át jogos tulajdonosa Berdach pénztárnoknál, I. emelet 10. alatt.

19
Október 19 Vasárnap
délelőtt 11 órakor

**SZIGLIGETI TÁRSASÁG
BERZSENY MATINÉJA**

a színházban, ifjúsági előadások helyeireival.

* Belényesujlakra szállították a két fiatalok bűnöst. Tegnap délután összevasalva, hosszú láncon vezetve kísért két csendőrt két jól öltözött fiatalembert a Ferdinánd király körúton. Opris Szever és Kajdi Lajos belényesujlaki fiatalembereket adta át az államrendőrség a csendőrségnek, hogy a nyomozás iratait a helyszínen felvett jegyzőkönyvvel kiegészítsék. A két bűnös fiatalember szemre húzott kalappal ment a szuonyok között, hónuk alatt a község feltört vaskazettájával és elegáns bőrrönddel. A furcsa menelnek természetesen sok szemlélője akadt.

* Bőrkabátok a legszebb, legolcsóbb Lechner szücsnél str. Ciorogariu 4. sz.

* Özv. Stern Rezsőnéél str. Avram Iancu 16. (v. Kossuth-u.) női harisnyát, férfizoknit, nyakkendőt legolcsóbban vásárolhat.

* Szőrmeáru vásárlásnál 10% engedmény Lechner str. Ciorogariu 4.

* Mosdáshoz, fürdéshez minden jóízű ember Brázya kölnivizet használ, mert pompás, decens illata folytán rendkívül népszerű, éppen ezért mindenütt kapható.

* A lipcei vásárról nagy mennyiségű szőrmeáruval megérkezett Lechner szücsmester Str. Ciorogariu (Uri-utca) 4.

* Alabástrom fehér arcod, kezéd bőre, Ha Kaiser Boraxot keversz a fürdődbe.

* Kézimunka kiállítás. Kelin, függöny, drapéria, abroszok, diványpárna, aranyterítők, tipoennel, madeira munkák, gobelinek, filécspikék, betétek, motívok mindenféle nagyságban nagyon olcsón kaphatók Weinbergerné Zárda-utca 1. sz., Str. Manastari, Kapucinus-utca mellett.

TŐZSDE

Zürich, október 14. Nyitás. Berlin 10 0-a 124, Newyork 525 1/2, London 2341 háromn, Páris 2745, Prága 1550. Budapest 0.0068, Bukarest 280, Bécs 0.0073 fél.

Zürich, október 14. Zárlat: Berlin 10 0-a 123 fél, Amsterdam 204 fél. Newyork 521 fél, London 2342 fél, Páris 2742 fél, Milanó 2332 fél, Prága 1545, Budapest 0.0067 fél, Belgrád 745, Bukarest 282 fél, Bécs 0.0073 fél.

Budapest, október 14. A keddi értékpapírpia zárlata: Angol-Magv. 42, Leszámitoló 54, Magy. H. 410, Salgó 412, Hermes 29, Keresk. b. 1015, Pesti Hazai 2810, Borsod-Misk. 123, Beocsini 790, Borsodi szén 87, Köszén 2400, Urikányi 635 Csáky 11 fél, Olaszb. 20, Rima 109, Fezevver 850, Ganz-Dan. 1870, Ganz-Vill. 860, Első Bp. gőz 106, Goldberger 121, Karlton 94, Drasche 125, Gummi 410, Olaj 59, Oszt. H. 143, Phöbus 48, Guttmann 680, Lignum 43, Ofa 395, Papír 28, Nasici 1780, Atlantica 17, Kohó 273.

Még az ősszel revízió alá veszik az új lakástörvényt

Még csak most élénkül meg a bérlők és háztulajdonosok közötti harc abból az alkalomból, hogy a parlamentet ma megnyitják. Olvastuk a betérjesztendő törvényjavaslatok sorozatát, melyek között helyet foglal a lakástörvény revíziója, illetve a Vadul Comercial felállítás. A Nagyváradai Lakásbérlők Szövetségét most értesítette a bukaresti Bérlők Szövetsége, hogy vezetősége útján interveniált az igazságügyminiszternél, ahol biztató ígéretet kapott arra nézve, hogy a Vadul Comercialt valamely formában felállítják és az üzletekre és egyéb műhelyekre vonatkozólag a bérleteket meg fogják hosszabbítani. Az idevonatkozó parlamenti tárgyalások november, vagy decemberre várhatók.

Az Erdélyi és Bánati Bérlők Szövetségének központja, amely tudvalegőleg Nagyváradon van s melynek elnöke dr. Kiss Döme szenátor, most becsátotta ki az összes erdélyi szövetségekhez a felhívást. E felhívás alapján még ebben a hónapban minden szervezet városként megtartja a maga gyűlését, kijelöli a kolozsvári központi értekezleten résztvevők delegátusait és a delegátusok e hónapban tartandó értekezleten memorandumot fognak készíteni, amely memorandumot a bukaresti szövetséggel párhuzamosan küldöttésképp fogják az igazságügyminiszter elé terjeszteni. A nagyváradai Lakásbérlők Szövetsége ma meg is tartja e tárgyban választmányi gyűlését.

SZÍNHÁZ

HETI MŰSOR:

Szerda: Trónörökös, bérletszünetben.
Csütörtök: Mézeskalács, A) bérlet.
Péntek: Árvácska, ujdonság 1-ször B) bérlet.
Szombat d. u.: Antónia, olesó helyárrakkal.
Szombat este: Árvácska, ujdonság másodszer, bérletszünetben.
Vasárnap d. u.: Mintha álom volna, mérsékelt helyárrakkal.
Vasárnap este: Árvácska, bérleten kívül.
Hétfő: Árvácska, ujdonság negyedszer, A) bérlet.

— A színház telefonja 361.

— Trónörökös. A drámai társulat kiváló új tagja, Nagy Berta, szerda este a Trónörökös című (Habsburg-dramában mutatkozik be. A művésznő fellépése elé a színházi közönség körében fokozott érdeklődéssel tekintenek, mert mindenki tudja, hogy Nagy Bertának a múlt szezonban a budapesti Víg-színházban voltak nagy sikerei. A Trónörökös címszerepét Gróf László játsza, míg Vecsere Mária szerepében Jósika Micit, Erdély legnagyobb drámai szendéjét fogjuk látni. A többi szerepeket a nagy-szerű Tóth Elek, Hevesi Miklós, Galambos és Madas játsszák.

— Mézeskalács. Mint a premier előtt, éppen olyan nagy kereslet van a nappali pénztárnál Emőd-Szirmai operettjéhez, a Mézeskalácshoz, mely csütörtökön A) bérletben kerül színre. A Mézeskalácsban ismerte meg a közönség Barna Sárát, a kitiűnő szubrettprimadonnát, akinek Orszo egyik legjobb szerepe, partnere ismét Gróf László lesz, aki színészi tudásának minden gazdagságát megcsillogtatta ebben a nagyszerű szerepben. Haszonló értékes alakítást nyújtanak T. Pogány Janka, Biező Margit, Benes Ilona, Bihari, Stoll és Madas.

— Árvácska. A szinpadon lázas munkával készül a társulat Hetényi főrendező vezetésével Zerkovitz kitiűnő operettjére, az Árvácskának bemutatójára, mely a szezonnak egyik legnagyobb eseménye lesz. Az Árvácska fülbemászó melódiai az első előadás után az egész város dudolni fogja, ami a legbiztosabb jel arra, hogy az operettnak maradandó sikere lesz. Az ötletes és kedves operett vezető

szerepeit T. Pogány Janka, Kertész Mancsi és Betegh Béby, Fényes, Rohonczy, Bihari, Martinek és Madas játsszák. A zenekart Békefi dirigálja. A pénteki premier B) bérletben lesz, míg szombaton és vasárnap bérletszünetben kerül színre a Zerkovitz-operett.

MOZI

— Vigjáték-műsor a Dorian filmszínházban. Ma, szerdán bucsuzik a moziközönségtől Zigottó, aki két napon keresztül sok kellemes perceket szerzett a közönségnek a vigjáték-műsor keretében. „Zigottó, mint pék”, „Zigottó, mint scherig”, „Zigottó a kulisszák között”, mind olyan kiváló burleszkek, amelyek méltán meg is érdemlik azt a nagy érdeklődést, amelyet a publikum az elmúlt előadásokon e filmek iránt tanúsított. Az előadások kezdete 5, 7 és 9 órakor.

— Apolló-mozgó. Ma, szerdán az Apolló-mozgó báró Eötvös József gyönyörű balladáját, a Megfagyott gyermeket eleveníti fel Szécsi Ferkóval a főszerepben és élvezetessé teszi az előadást Geró Margitnak, a Garzó Adél énekiskola kitiűnő végzett növendékének énekkeserete. Ezt megelőzi a Siron tul című magyar film, a mely teljesen magyar levegőben, magyar szereplőkkel, Pethes, Pázmány és D'Arri-góval az élén, igazán végig érdekfeszítően tárgyalja az öreg művész szerelmét.

ISMERŐS

Irta: Bónyi Adorján.

3.

Valami mélységes bánatba zuhant és ebből aztán sokáig nem tudott magához térni. Ezalatt egészen különös életet élt, félig álomban, zavaros, megszádlut, bor, kártya és elfutó mámorok szakadékaí fölött táncolva.

Ennek is vége volt s amidőn egyszer föleszmélt, anyagi gondok örvényében találta magát. Előbb elszántan, erős kezekkel akart szabadulni, de megdöbbenve látta, hogy a munkához, a kemény harchoz hiányzik már belőle a szilárdaság.

Es mert a bőséges élet nyugalmaról többé nem tudott lemondani, a pénzszerezésnek az a módja vonzotta magához, a mely a legkevésbé jár fáradsággal. A kártya.

S miután váltakozó erővel kergette a szerencse és szerencsétlenség, egy este végre sejtelemszerű bizonyossággal érezte, hogy ma ütni fog a teljes győzelem órája. Megüresedett lelke szinte beideg-ződött már az ilyen előérzetekre és ép ezért feltétlenül hitt a sugallatnak, hogy ezen az éjszakán a hetes számú helyen a

zöld asztal mellett a szerencsének valami csodaszerű ragyogása fog ráragyogni.

Erőszakolt nyugalommal ment a klub-ba. Hűvös italt ivott, kicsit sétálgatott, de-riűt beszélgetésekbe merült, hogy minél teljesebb biztonsággal kezdhesse bele a mai nagy és sorsdöntő harcba.

Éjféltajt ment be a játéktérembe. A croupier csengetyűje ugyanebben a perc-ben indította meg a játékot. Egyenesen, nyugodtan ment a hetes szék felé. Egy-szerre földbegyökereztek a lábai.

A hetes széken már ült valaki és tét-jét most tolta be az asztal közepére. Biz-tos kézzel, fejét kissé félrehajtva, moso-lyogva.

Az idegen.

Es egész éjjel ott ült ez az ember a hetes helyen és nyert irgalmatlan, szilaj tempóban. Toronyba gyűlt eléje a pénz, a kártyaasztal valamennyi pénze és az ide-gen néma, udvariasan mosolygott és sö-pörte maga elé a bankót és az aranyakat.

Hajnálnb, amint a tétlen éj után ki-támolygott és az idegenre és az aranyakra gondolt, érezte, hogy elmulasztotta életé-nek azt az egyetlen óráját, amelyben mér-hetetlen gazdaggá lehetett volna. Ez az óra nem ismétlődhetik meg még egyszer.

Az idegen elrabolta tőle.

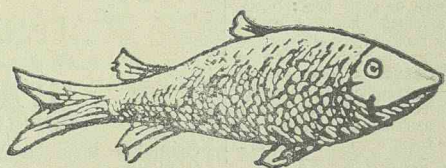
4.

Ezzel az érzéssel lépett ki a kapun. Szájában keserű ízt érzett, lelkében gyű-löletet és haragot. Ha az idegen most eléje került volna, talán felemelt ököllel ment volna neki és leütötte volna. Ez a furcsa idegen el akar hát rabolni mindent?

Egy urba ütközött bele a kapuban, aki kocsiából leugorva sietett be a kapun. Hevesen egymásnak zökkentek és ő szé-dülten és szikrázó méreggel mérte végig. A másik is mérgesen morgott. Furcsa pil-lanat volt, valamelyikőjük egy szót mon-dott, valami semmi kis indulatos szót, szó-ra szó következett, összevesztek. Elcsérél-ték egymás névjegyt és aztán ő is visz-szatért a klubba. Két barátját kérte fel, hogy nyomban intézzék el ezt az ügyet. Eszébe jutott, hogy ez a véletlen eset ta-lán a legjobb, legillőbb elintézés lesz megüresedett napjainak. A halál...

(Vége köv.)

Vadász & London

Naponta friss hal érkezik.

Topolya hálószoza

BUTOR

eladó.

Száraz Miklós
asztalosnál,
Körös-utca 48. sz.

Sonnenfeldnél

Str. Avram Iancu
(Metropol szálló
mellett)

Vadászati kellé-
kek és lőszerek
Bőr és bőrönd-
árak dus válasz-
téka

A Takarékban hirdetés ára 30 lej

A NAGYVÁRAD APRÓHIRDETÉSEI

Egy ezr. ára 8 lej, vastag betűs 6 lej

Aranyat, briliáns, gyémánt köveket, ezüst tárgyakat állandóan magas árrban vesz Horváth ékszerke eskedő, Piata Unirii 5

Levelezés

Silskin electr. bunda egészen új 18.000 Leiert eladó Calea Victoriei 43. 213H

„Ismeretseghányában” jelgére level van a kiadóban, kérjük átvenni. 243

OKTATÁS

Nyelcadikos zsidó lyceumista tanítványt vállal. — Cím: Biró József, Zárda utca 1. 140

Góldu lyceumban érettségizett joghallgató lyceumi, középiskolai és magán tanítást vállalja. — Címeket Szaraveszky-utca 2. Tözsédsé. 156

Minta iroda

csakis gyakorlatilag tanít könyvvitelt, levelezést gyorsírást, gépirást, nyelveket.

Fordítások

Könyv-reviziók és feltevések.

DONÁT

Strada Góldu Nr. 30. Október elsejétől külön román tanfolyam román tanár vezetésével alatt

LAKÁS

Szuterin helyiség a központban, világos, száraz, azonnal kiadó. M a s i t s szűcsnél. 244

Alkalmazás

Közepkorú asszony 12 éves fiával vendéglőbe vagy úri családnál mindenféle konyhai munkákat, ebéd kihordást és chez hasonló alkalmazást keres. Címeket a kiadóba kér. 228

Magános asszony esetleg lánygyermekkel takarítást lakást kaphat. Strada Cuza Voda (Szacsavay-u.) 43. sz. 212

Perfekt román és magyar nyelvben teljesen járás gépirónót felveszek azonnalra. Dr. Roxia György, Buxyitay-liget 6. 240H

Lelkiismeretes önálló, testiapoláshoz érő magyar nevelőnő keresek 3 1/2-4 1/2 éves két kisleányom mellé. Bemutatkozás dr. Gáher, Gerliczy-pa-ota. 245H

Adás-Vétel

Magánház, nagyalomástól két percre, azonnal beköthető, háromszázötvenezer leiert eladó. Str. Pável-utca 22. földszint. 242

Szalagfürdő (Javázás), teljesen jókarban, jutányos árrban eladó. Str. General Holban (Széles utca) 19. szám. 240

Egy elsőrendű új beneser eladó kárpitosnál Str. Vlahuta (Szent János-u.) 12. 250

Telket, lehetőleg központban, megvételre keresek. Vértés, Pecze-u. 12. 241

Magánház sürgősen eladó, azonnal elfoglalható 4 szoba, konyha és összes melekkelhelyiségekkel, nagy szobák, virágoskert, gazdasági udvar és borpincével. Értekezni Farkas-telep 99. Oskó ház.

ESŐERNYŐ

legolcsóbb a készletnél
Rosenberg Testvérek
N. Jorga (Zöldfa-u.) 8
Behúzás gyorsan készül

Eladó ebédő, háló, nap-pali komplett szoba, ágyak szekrény, fekete taragott eonzul tükör és kis asztal, szoba mozi teljesen jó, hosszú zongora. Bul. Reg. Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. Szász. 976

Kisérleti dynamo-gép kézi hajtású jutányos árrban eladó. Str. General Holban (Széles utca) 19. sz. 248

Szilfa ebédő, gyönyörű, eladó, megtekinthető Bodis asztalosnál Mezőtelegden. 224

Eladó filé csipkék, tetétek, motívok, gipűrtile motívok, kézmunka storiok, függönyök, any és fehér terítők, diványpárnák, zsebkendők, abrosz 12 szalvétával, egy vég finom rum-burgi vaszon, kelim abrosz, nappali abrosz, egy 12 személyes porcellán, egy 6 és 12 személyes ezüst evőeszköz. Gobelin-képek, szőnyegek, aló lámpa ernyő. — Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. sz., jobbra. ZASZ. 977H

Házak eladók. Házeladás, megbízásokat vállalunk. — Kéloszőköt megszerzünk. Magánpénzeket, jutálékkal kihelyezünk. Adásvétel: R. Traian 12. Ertesítés délután. 5

Eladó prémmel díszített téli kabát, (14 év. leány) cipők, jó állapotba, stb. Str. Cuza Voda (Szacsavay-utca) 19.

Selyem horgó t. ridikülök, fehér nec terítők kaphatók Szász, Ferdinand király (Rákóczi-ut) 30. jobbra. 975

Városi bunda, szilkszin gallérral, teljesen jókarban eladó. Bul. Regele Ferdinand (Rákóczi-ut) 30. jobbra. Szász. 962H

Óriási telep épületekkel, bármilyen gyári céra alkalmas, vasutvágány mellett, saját rakodóval, iparvágány bevezetve, jutányos árrban eladó Cím a Hegedűs Hirlapirodában. 202H

Különbélek

Őszi, téli női kosztümök, köpenyek, ruhák és férfi felhárnyentek 250—600 lejig izlésesen készítenek a leg-egyszerűbből a legdivatosabbig. Nílgésztelep 100/62 Schwartz-ház. 340

Utólevél, bérlet és bármily igazolványhoz szükséges lenyíképek legolcsóbban Zenker lenyíképesznél, Str. I. C. Bratianu (Szaniszló-utca 25. Felvételek este fél 8-ig.

Plissó és gouvér munkák nagyon olcsó árrban készítenek Strada Alexandri (Teleki-utca 22. sz. alatt, a kapuval szemben. Ny.

Társat keresek már meg-lévő jömenetűl üz. ethez. Szükséges tőke négyszázezer Lei. Cím a kiadóhivatalban. 240

Társulnók kalapszalonzhoz, vagy más hasonló üzlet-hez. Cím a kiadóban. 239

100 vagy 150 drb német faj anyabirka egy vagy 3 évi files tartásra kiadó. — Megtekinthető Nagyszalonta Batyányi-utca 72. 247H

24 % kamatra keresünk magánpénzt teljes fedezet-tel. Adásvétel: Rtg. Traian (Széchenyi-tér) 24. Ertesítés délután. 4

VESZÉK NAGYBAN

vagontételben is

Zsirt, Szalonát
Babot, Aszalt szilvát
Szilvalekvárt
Hízottsertéseket

Cím: a kiadóhivatalban „Garantált” áru jelgére

VEGYTISZTÍTÁST VÁLLAL

Patyolat gőzmosóda

Str. Gen. Mosoiu (Mezei Mihály-utca) 7.

MOS, TISZTÍT, VASAL

Kívánatra házhoz küld és hazaszállít.

Gulyás Károly

műbutor és épület asztalos

Str. Berthelot (Sal Ferenc-u.)

8.

Elvállal e szakmába vágó mindennemű bútort és épület asztalos munkálatokat a legeszerűbből a legdiszesebb kivitelig. Kérem a nagyérdemű közönség becses pártfogását.

KERESTETIK

TÉSZTAÁRU

(Makaróni)

GYÁRTÓMESTER

DOBRUDZSÁBA

Ajánlatok bizonyítványmásolatokkal „Rador Publicitate” Cluj, Strada Memorandului 12.

Új villamos szakszletet nyitottam!!

Tungsram égőket és szereleli cikkeket rak-táron tartok. Berendezést jutányosan készítek, va'amint modern drótvázakat és azok művészi behuzását. Szives megkeresést kér:

Wallfisch Lajos

Str. Nic. Jorga (Zöldfa-u.) 21.

Ugyanott egy tanuló felvétetik.

Ruhafestés minden színben.

Iskolaszerek,

Fűzetek, körzők, rajztáblák stb. nagy választékban, kicsinyben és nagyban kapható

Mégay és László cégnél

Oradea-Mare, Str. Avram I. Kossuth-u. 2
Telefon 623

Vincellért

szakképzett, (földmívelő, gyümölcs-termelő) keresek egy már ültetett és ültetés alatt levő szőlőtelepre. — Előnyben a nős, 30—40 év körüli férfi. — Cím:

V. GEORGESCU, Bárlad

post prefect, director Bancsei Taranilor.

Biharmegyei Népbank R.T.

Központ: Oradea-Mare. — Fiókok: Beius, Vascau.

A „Timisiana” Takarékos és Hitelbank r.t.

Timisoara, afiliatiója.

Foglalkozik a banküzlet összes ágaival.

Átutalásokat a legelőnyösebb feltételek mellett eszközöl Románia bármely piacára, különösen azonban Temesvárra.